



Atbildes uz jautājumiem I Diskusija "Saskares punkts: konkurence"

Publicēts: 11.12.2020.

Apkopoti diskusijas "Saskares punkts: konkurence" laikā uzdotie jautājumi:

1. Kā rīkoties, ja publiskajā iepirkumā tiek novērots šķērslis konkurencei?

Aicinām publiskā iepirkuma dalībniekus aktīvi rīkoties jau iepirkuma norises laikā:

uzdot jautājumus pasūtītājam,

rosināt nepilnību novēršanu pasūtītājam,

ja neizdodas rast risinājumu, vērsties [Iepirkumu uzraudzības birojā](#) (IUB) vai [Konkurences padomē](#) (KP).

IUB [Iepirkumu var pārsūdzēt](#) iepirkuma pretendenti vai potenciālie pretendenti un novērojuši iepirkumā iekļautu šķērslis. Sūdzību IUB var iesniegt 10 dienu laikā no dienas, kad nosūtīts paziņojums par rezultātiem (vai 15 dienu laikā, ja paziņojums nosūtīts pa pastu).

Savukārt KP var vērsties gan iepirkuma norises laikā, gan tad, kad līgums ir aktīvā izpildē vai izpildīts. Atkarībā no tā, kurā procesa posmā Konkurences padome uzsāk izpēti, ir iespējami dažādi risinājumi, sākot ar pārrunām un beidzot ar lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesisko pienākumu un naudas sodu.

2. Kam ir tiesības ziņot par iepirkumā novērotu šķērslis konkurencei?

IUB iepirkumu [var apstrīdēt](#) iepirkuma pretendenti vai potenciālie pretendenti.

KP par šķērslis konkurencei var [zinot](#) gan iepirkuma pretendenti vai potenciālie pretendenti, gan saistītie tirgus dalībnieki, piemēram, preču piegādātāji vai ražotāji, kuru konkurence, nepamatotu prasību izvirzīšanas rezultātā, var tikt apdraudēta vai pilnībā izslēgta.

3. Kāpēc publiskajos iepirkumos piegādātājiem tiek prasītas tik augstas pieredzes prasības?

Publisko iepirkumu nolikums tiek gatavots, balstoties uz konkrētā pasūtītāja vajadzībām, iepirkumā priekšmeta specifiku, sarežģītību un citiem objektīviem apsvērumiem, vienlaikus ievērojot normatīvo aktu prasības.

Pasūtītāja uzdevums, rīkojot publisko iepirkumu, ir nodrošināt pēc iespējas plašāku konkurenci, lai saņemtu cenas un kvalitātes ziņā vislabāko piedāvājumu.

4. Kas ir "in-house" princips?

Publisko iepirkumu likumā noteiktos gadījumos valsts vai pašvaldības var nesludināt publiskos iepirkumus. Tā vietā konkrētu preču vai pakalpojumu sniegšana tiek uzticēta savai kapitālsabiedrībai, kas nozīmē "in house" principa īstenošanu. Piemēram, tā vietā, lai pašvaldība izsludinātu publisko iepirkumu, pašvaldība atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu nodod savai kapitālsabiedrībai. Lai nodrošinātu pilnvērtīgu konkurenci, "in house" princips ir vēlams tikai tādos gadījumos, kad pastāv tirgus nepilnība un tirgū šo preču vai pakalpojumu pieejamību nespēj nodrošināt privātie tirgus dalībnieki.

5. Kā rīkoties, ja tiek konstatētas nepilnības publiskā iepirkuma dokumentācijā?

Aicinām publiskā iepirkuma dalībniekus aktīvi rīkoties jau iepirkuma norises laikā:

uzdot jautājumus pasūtītājam,

rosināt nepilnību novēršanu pasūtītājam,

ja neizdodas rast risinājumu, vērsties [Iepirkumu uzraudzības birojā](#) (IUB) vai [Konkurences padomē](#) (KP).

Vēršam uzmanību iepirkuma speciālistiem regulāri pārskatīt publisko iepirkumu sagataves un sagatavotās iestrādes, lai tās atbilstu normatīvo aktu prasībām un ir atbilstošas iepirkuma priekšmetam, t.sk. netiek iekļautas prasības, kas var nepamatoti kropļot konkurenci.

6. Kādos gadījumos iepirkumos var piedalīties piegādātāju apvienības?

[Pilnsabiedrību](#) vai piegādātāju apvienību izveide nekādā gadījumā nav vērtējama vienlīdzīgi kā konkurējošu uzņēmumu aizliegtas vienošanās jeb dalība kartelī. Apvienību izveide ir īpaši atbalstāma to uzņēmumu vidū, kas vēlas piedalīties lielākajos iepirkumos, bet nespēj individuāli nodrošināt kvalifikācijas prasības. Tāpēc šo sadarbības formu ir ieteicams izmantot mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, lai tie spētu piedalīties iepirkumos un stiprinātu tajos savu konkurētspēju.

7. Vai Konkurences padomē ir ierosinātas lietas pret publiskām personām?

Ņemot vērā, ka pienākums ievērot konkurences neitralitāti ir spēkā tikai no 2020. gada 1.janvāra, KP to aizvada "Konsultē vispirms" zīmē. Būtiskāk ir izglītēt un skaidrot!

8. Kādi ir 2020. gada darbības rezultāti attiecībā uz konkurences neitralitātes piemērošanu?

2020.gadā Konkurences padome ir saņēmusi vairāk kā 100 iesniegumus par publisku personu radītiem konkurences ierobežojumiem. 56% no tiem ir par publisku personu radītiem konkurences ierobežojumiem publiskajos iepirkumos.

9. Vai ir pieejamas vadlīnijas jeb norādes, kas jāievēro publiskām personām, lai netiktu kropļota konkurences vide?

KP ir izstrādājusi vairākus informatīvus materiālus ar mērķi mazināt publisku personu konkurences deformēšanas riskus:

Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijas: <https://ej.uz/KPkonkurencesneitralitate>

Informatīvs materiāls par priekšnoteikumiem publiskas personas – valsts un pašvaldību – līdzdalībai kapitālsabiedrībā : https://ej.uz/KP_PP

pašnovērtējuma rīks ar mērķi atvieglot publisku personu līdzdalības kapitālsabiedrībā izvērtēšanu :
<https://www.kp.gov.lv/lv/pasnovertejuma-riki>

10. Kāds ir Konkurences padomes administratīvais process, kad tiek izskatīts konkurences neitralitātes pārkāpums publiskās personas darbībā?

Konstatējot [konkurences neitralitātes pārkāpumu](#), Konkurences padome:

Veic pārrunas ar publisku personu par neatbilstības novēršanu.

Ja pārrunas ir nesekmīgas, KP ir tiesīga attiecībā uz publiskas personas kapitālsabiedrību pieņemt lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu līdz 3% no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Savukārt attiecībā uz publiskas personas iestādes rīcības neatbilstību konkurences neitralitātes principam, Konkurences padome var vērsties hierarhiski augstākā iestādē.

11. Vai pastāv atšķirības starp pārkāpumu izskatīšanas procesiem, vērtējot publiskas personas un tirgus dalībnieku darbības? Ja pastāv, kādas tās ir?

Vērtējot publiskas personas kapitālsabiedrības pārkāpumu, Konkurences padome prioritāti veic pārrunas ar publisku personu un tikai, ja pārrunas ir nesekmīgas, pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu.

Vērtējot tirgus dalībnieku pārkāpumus, Konkurences padome izvērtē pārkāpuma smaguma un rakstura pakāpi. Maznozīmīgas darbības rezultātā sākotnēji tiek veikts brīdinājums.

12. Vai Konkurences padome sniedz konsultācijas publisko iepirkumu pasūtītājiem?

KP aktīvi sniedz konsultācijas arī publiskām personām. Tām iespējams pieteikties, aizpildot elektronisko pieteikuma anketu:
<https://www.kp.gov.lv/lv/konsulte-vispirms>, kā arī rakstot uz e-pastu pasts@kp.gov.lv vai zvanot uz tālruni nr. 67282865

13. Vai Konkurences padome veic tirgus uzraudzības publisko iepirkumu jomā?

2020. gadā KP veica 3 tirgus uzraudzības, kas skar publisku personu darbību:

[CSDD īstenotais transportlīdzekļu numura zīmju iepirkums](#)

[Biļešu tirdzniecības pakalpojumu organizēšana valsts un pašvaldību iestādēs un kapitālsabiedrībās](#)

[Konkurences situācija kultūras pasākumu rīkošanā](#)

14. Vai pasūtītājs, vērstoties pie KP vai IUB, neriskē, ka tiks kavēta iepirkumu procedūra un tiks apturēts ES struktūrfondu projekts?

IUB un KP mērķis nav nepamatoti aizkavēt iepirkuma procedūras tālāku nākotni, tāpēc iestādes iespējami ātri un efektīvi sniegs konsultāciju vai pieņems iesniegumu, kas saistīts ar konkrēto pasūtītāja publiskā iepirkuma gadījumu.

15. Kas saprotams ar konkurences neitralitātes principu, kas jāievēro publiskām personām?

[Konkurences neitralitāte](#) - visām kapitālsabiedrībām (publiskām un privātām) jādarbojas vienlīdzīgas konkurences apstākļos, tādējādi publiskas personas nevar deformēt konkurenci, radot savām kapitālsabiedrībām tādas priekšrocības, kas nav pieejamas privātajiem tirgus spēlētājiem, vai īstenot tādas darbības, kuru rezultātā privātie tirgus spēlētāji ir spiesti pamest tirgu.

<https://www.kp.gov.lv/lv/atbildes-uz-jautajumiem-i-diskusija-saskares-punkts-konkurence>